

Ανάλυση SWOT βάσει Υφιστάμενων Δράσεων Κυκλικής Οικονομίας

ΑΘΗΝΑ, Μάιος 2022

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ Α' ΦΑΣΗΣ	5
1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ SWOT	9
2. ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΚΛΑΔΟΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ.....	11
3. ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT: ΚΛΑΔΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΕΣΤΙΑΣΗΣ	14
4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ Β' ΦΑΣΗΣ	16
4.1 ΚΛΑΔΟΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ.....	16
4.2 ΚΛΑΔΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΕΣΤΙΑΣΗΣ	16

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1: Ανάλυση SWOT Κλάδου Αγροδιατροφής – Πλεονεκτήματα & Μειονεκτήματα	11
Πίνακας 2: Ανάλυση SWOT Κλάδου Αγροδιατροφής – Ευκαιρίες Μετάβασης & Περιορισμοί	12
Πίνακας 3: Ανάλυση SWOT Κλάδων Τουρισμού & Εστίασης – Πλεονεκτήματα & Μειονεκτήματα	14
Πίνακας 4: Ανάλυση SWOT Κλάδων Τουρισμού & Εστίασης – Ευκαιρίες Μετάβασης & Περιορισμοί	15

Συντομογραφίες

Ελληνικές Συντομογραφίες

(ΑΒΜΤ&Π) Απόβλητα Βιομηχανιών Μεταποίησης Τροφίμων & Ποτών
(ΑΓ&ΚΔ) Απόβλητα Γεωργικών & Κτηνοτροφικών Δραστηριοτήτων
(ΑΕΚΚ) Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών & Κατεδαφίσεων
(ΑΕΠΟ) Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων
(ΑΗΗΕ) Απόβλητα Ηλεκτρικού & Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού
(ΑΚΠ) Απόβλητα Κλωστοϋφαντουργικών Προϊόντων
(ΑΜΕΑ) Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
(ΑΠ) Άξονας Προτεραιότητας
(ΑΠΕ) Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
(ΑΠΠ) Αναπτυξιακός Στόχος Περιβάλλοντος
(ΑΣΑ) Αστικά Στερεά Απόβλητα
(ΑΣΕ) Αναπτυξιακός Στόχος Ενέργειας
(ΒΑΑ) Βιοαποδομήσιμα Αστικά Απόβλητα
(ΓΚΤ) Γεωργοκτηνοτροφικά Απόβλητα
(ΔΕΑ) Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης
(ΔσΠ) Διαλογή στην Πηγή
(Ε&Α) Έρευνα & Ανάπτυξη
(ΕΑΥΜ) Επικίνδυνα Απόβλητα Υγειονομικών Μονάδων
(ΕΕ) Ευρωπαϊκή Ένωση
(ΕΕΑ) Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος
(ΕΕΛ) Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων
(ΕΚ) Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
(ΕΟΑΝ) Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης
(ΕΠΑ) Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
(ΕΠΕΑΡ) Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης
(ΕΠΠΔΑ) Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων
(ΕΣΔΑ) Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
(ΕΣΕΚ) Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα
(ΕΣΠΑ) Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης
(ΕΣΠΚΑ) Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
(ΕΥΔ) Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
(ΖΥΠ) Ζωικά Υπο-Προϊόντα
(ΗΜΑ) Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων
(ΚΑΔ) Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας
(ΚΑΕΔΙΣΠ) Κέντρο Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης για τη Διαλογή στην Πηγή
(ΚΔΑΥ) Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών
(ΚΔΕΥ) Κέντρο Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών
(ΚΕΝΑΚ) Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων
(ΚΥΑ) Κοινή Υπουργική Απόφαση
(ΜΕΑ) Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων
(ΜΕΒΑ) Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων
(ΜΜΕ) Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις
(ΟΤΑ) Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
(ΠΓΕ) Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη
(ΠΔΕ) Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
(ΠΕΠ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

**Υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης για το Σχεδιασμό Δράσεων
Επιχειρηματικότητας στον Τομέα της Κυκλικής Οικονομίας, στο Πλαίσιο της
Π.Π. 2021-2027**

(ΠΕΣΔΑ) Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
(ΠΚ) Περιφέρεια Κρήτης
(ΠΜΧ) Πλαστικά Προϊόντα μιας Χρήσης
(ΠΟΠ) Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης
(ΠΠ) Προγραμματική Περίοδος
(ΠΠΑ) Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
(ΠΣΧ) Πλαστικές Σακούλες Μεταφοράς
(ΣΕΔ) Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης
(ΣΣ ΚΑΠ) Στρατηγικό Σχέδιο για τη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική
(ΣΥΘ) Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού & Θερμότητας
(ΤΟΣΔΑ) Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
(ΤΠΑ) Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
(ΤΠΕ) Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας
(ΥΠΕΝ) Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας
(ΧΑΔΑ) Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων
(ΧΥΤΑ) Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων
(ΧΥΤΕΑ) Χώρος Υγειονομικής Ταφής Επικινδύνων Αποβλήτων
(ΧΥΤΥ) Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων
(ΦΕΚ) Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
(ΦΟΔΣΑ) Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων
(ΦΠΑ) Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

Ξενόγλωσσες Συντομογραφίες

(AKIS) Agricultural Knowledge and Innovation System
(PAYT) Pay-As-You-Throw
(RIS3) Research and Innovation Strategies for Smart Specialization
(SWOT) Strengths Opportunities Weaknesses Threats

Εισαγωγή – Μεθοδολογία Εκπόνησης Α' Φάσης

Η Α' Φάση της Υπηρεσίας «Σύμβουλος Υποστήριξης της Περιφέρειας Κρήτης για το σχεδιασμό δράσεων επιχειρηματικότητας στον τομέα της κυκλικής οικονομίας, στο πλαίσιο της Π.Π. 2021-2027» επιμερίζεται σε τέσσερα (4) διακριτά στάδια που περιλαμβάνουν την υλοποίηση ισάριθμων εκθέσεων. Συγκεκριμένα, τα εν λόγω στάδια και οι αντίστοιχες εκθέσεις που τα συνοδεύουν, περιλαμβάνουν τις ακόλουθες δράσεις (παρατίθενται κατά τη σειρά που αναγράφονται στη σχετική σύμβαση):

- Άξονες Προώθησης της Κυκλικής Οικονομίας στην Περιφέρεια Κρήτης.
- Διασύνδεση Αξόνων Προώθησης Δράσεων Κυκλικής Οικονομίας με Υφιστάμενες Στρατηγικές σε Ευρωπαϊκό, Εθνικό & Περιφερειακό Επίπεδο,
- Χαρτογράφηση Υφιστάμενων Δράσεων Κυκλικής Οικονομίας στην Περιφέρεια Κρήτης και
- Ανάλυση SWOT βάσει Υφιστάμενων Δράσεων Κυκλικής Οικονομίας.

Βασικά ζητούμενα της Α' Φάσης υπήρξαν η προκαταρκτική διαμόρφωση αξόνων για την προώθηση δράσεων κυκλικής οικονομίας και η χαρτογράφηση υφιστάμενων τέτοιων δράσεων στην Περιφέρεια Κρήτης. Οι εν λόγω άξονες θα έχουν ως πεδίο εφαρμογής τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης και ειδικότερα, εκείνες που ανήκουν στους κλάδους ενδιαφέροντος αυτής και περιλαμβάνουν τις αξιακές αλυσίδες (παραγωγικές διαδικασίες και εμπλεκόμενους) αγροδιατροφής και τουρισμού – εστίασης.

Ωστόσο, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την υλοποίηση της Α' Φάσης διαφοροποιήθηκε σχετικά με τη χρονική αλληλουχία των ως άνω σταδίων. Συγκεκριμένα, η προκαταρκτική διαμόρφωση αξόνων προώθησης δράσεων κυκλικής οικονομίας βασίστηκε σε αποτελέσματα πρωτογενούς έρευνας τα οποία προέκυψαν από τη συμμετοχή επιχειρήσεων των κλάδων ενδιαφέροντος μέσα από τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων με σκοπό, αφενός την αποτύπωση υφιστάμενων δράσεων κυκλικής οικονομίας και αφετέρου, τη χαρτογράφηση αναγκών του επιχειρηματικού περιβάλλοντος έτσι ώστε, να καταστεί εφικτή – τουλάχιστον τμηματικά – η μετάβαση από το 'γραμμικό' στο 'κυκλικό' μοντέλο επιχειρηματικότητας. Με βάση στα αποτελέσματα της σχετικής έρευνας, όπως αυτά αποτυπώθηκαν από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, διαπιστώθηκε ότι, στην Περιφέρεια Κρήτης υφίσταται ένα πλαίσιο δράσεων κυκλικής οικονομίας το οποίο, προκειμένου για τον κλάδο αγροδιατροφής, έχει περισσότερο ενδο-επιχειρησιακό χαρακτήρα και λιγότερο συνίσταται σε μια συμβιωτικά διαμορφωμένη αξιακή αλυσίδα, ενώ περιορίζεται σε εκείνες τις πτυχές της κυκλικής οικονομίας που σχετίζονται με τη διαχείριση αποβλήτων. Ανάλογα ευρήματα διαπιστώθηκαν και στο πεδίο των κλάδων τουρισμού – εστίασης, με μόνη διαφοροποίηση το γεγονός ότι, οι εν λόγω επιχειρήσεις έχουν συγκεκριμένες υποχρεώσεις σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων που παράγουν (π.χ. υποχρέωση εφαρμογής δράσεων προ-διαλογής), οι οποίες υπαγορεύονται από την πρόσφατη νομοθεσία και ειδικότερα, το Ν.4819/2021. Οι εν λόγω θεσμικά υπαγορευόμενες υποχρεώσεις δεν περιλαμβάνουν – τουλάχιστον έως τώρα – τους κύριους εμπλεκόμενους στον κλάδο αγροδιατροφής (επιχειρήσεις πρωτογενούς και δευτερογενούς παραγωγικού τομέα¹), ωστόσο, ένα σημαντικό μέρος

¹ Εξαίρεση από τον κανόνα αυτόν αποτελούν τα ελαιουργεία και τα σφαγεία / τυροκομεία όπου, η διαχείριση των αποβλήτων που παράγουν διέπεται από τις διατάξεις της ΚΥΑ οικ.127402/1485/Φ15//2016 (ΦΕΚ 3924/Β'/07.12.2016) και του ΠΔ 211/2006 (ΦΕΚ 211/Α'/05.10.2006), αντίστοιχα.

**Υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης για το Σχεδιασμό Δράσεων
Επιχειρηματικότητας στον Τομέα της Κυκλικής Οικονομίας, στο Πλαίσιο της
Π.Π. 2021-2027**

αυτών (βάσει ανάλυσης των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων), υλοποιεί δράσεις κυκλικότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι άξονες προώθησης δράσεων κυκλικής οικονομίας που διαμορφώθηκαν, αποτέλεσαν τη βάση για την πρώτη παραδοτέα έκθεση, της οποίας το βασικό αντικείμενο υπήρξε η επισκόπηση θεσμικών κειμένων σε επίπεδο ΕΕ, Ελλάδας και Περιφέρειας Κρήτης, υπό την έννοια διαμόρφωσης ενός υποβάθρου προκειμένου να διακριβωθεί κατά πόσο οι άξονες αυτοί ευθυγραμμίζονται με τα όσα σχετικά ορίζονται από στρατηγικές πολιτικές, σχέδια δράσης, αναπτυξιακά και επιχειρησιακά προγράμματα. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της δράσης ‘Άξονες Προώθησης της Κυκλικής Οικονομίας στην Περιφέρεια Κρήτης’ μελετήθηκαν 15 Ευρωπαϊκά σχέδια δράσης τα οποία σχετίζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα, όχι μόνο με την έννοια της κυκλικής οικονομίας, αλλά και με τους κλάδους ενδιαφέροντος της Περιφέρειας Κρήτης (αγροδιατροφή και τουρισμός – εστίαση). Εν συνεχεία, η σχετική μελέτη σε εθνικό επίπεδο περιελάμβανε επισκόπηση 14 στρατηγικών σχεδίων δράσης και 7 αναπτυξιακών προγραμμάτων εκ των οποίων:

- Τέσσερα (4) αφορούσαν κατ’ αποκλειστικότητα στο αντικείμενο της κυκλικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων και των πτυχών αυτής που σχετίζονται με τη διαχείριση αποβλήτων, ειδικότερα στα ακόλουθα:
 - Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία,
 - Κυκλική Οικονομία: Το Νέο Σχέδιο Δράσης της Ελλάδας,
 - Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων και
 - Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων.
- Πέντε (5) αφορούσαν κατ’ αποκλειστικότητα σε δράσεις που σχετίζονται με τους κλάδους ενδιαφέροντος και περιλαμβάνουν ειδικότερα τα ακόλουθα:
 - Στρατηγικό Σχέδιο Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023 – 2027 (κλάδος αγροδιατροφής),
 - Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (κλάδος αγροδιατροφής),
 - Μακροπρόθεσμη Στρατηγική Ανακαίνισης του Κτιριακού Αποθέματος (κλάδοι τουρισμού – εστίασης),
 - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Τουρισμό 2030 (κλάδοι τουρισμού – εστίασης) και
 - Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπουργείου Τουρισμού (κλάδοι τουρισμού – εστίασης).
- Έξι (6) αφορούσαν σε σχέδια δράσης και αναπτυξιακά προγράμματα που είτε διασυνδέονται, είτε προβλέπουν τη λήψη δράσεων κυκλικής οικονομίας και τα οποία περιελάμβαναν:
 - Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα,
 - Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή,
 - Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης,
 - Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα,
 - Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027 και
 - Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας
- Πέντε (5) αφορούσαν σε σχέδια δράσης και αναπτυξιακά προγράμματα τα οποία εξειδικεύονταν για την Περιφέρεια Κρήτης και τα οποία περιελάμβαναν:
 - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Κρήτης 2020 – 2023 / Στρατηγικός Σχεδιασμός

**Υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης για το Σχεδιασμό Δράσεων
Επιχειρηματικότητας στον Τομέα της Κυκλικής Οικονομίας, στο Πλαίσιο της
Π.Π. 2021-2027**

- ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Κρήτης 2020 – 2023 / Επιχειρησιακός Σχεδιασμός,
- ο Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Περιφέρειας Κρήτης 2021 – 2027,
- ο Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Κρήτης και
- ο Περιφερειακό Σχεδιασμό Διαχείρισης Αποβλήτων Κρήτης.

Εν συνεχεία, στο πλαίσιο της δράσης ‘Διασύνδεση Αξόνων Προώθησης Δράσεων Κυκλικής Οικονομίας με Υφιστάμενες Στρατηγικές σε Ευρωπαϊκό, Εθνικό & Περιφερειακό Επίπεδο’, μελετήθηκε ο βαθμός διασύνδεσης των αξόνων προώθησης δράσεων κυκλικής οικονομίας που συν-διαμορφώθηκαν κατά τα δύο πρώτα στάδια της Υπηρεσίας «Σύμβουλος Υποστήριξης της Περιφέρειας Κρήτης για το σχεδιασμό δράσεων επιχειρηματικότητας στον τομέα της κυκλικής οικονομίας, στο πλαίσιο της Π.Π. 2021-2027» με τα υπό μελέτη στρατηγικά σχέδια και αναπτυξιακά προγράμματα. Η σχετική διασύνδεση πραγματοποιήθηκε σε τρία επίπεδα που περιελάμβαναν:

- Διασύνδεση των στρατηγικών σχεδίων σε επίπεδο ΕΕ με τους κλάδους ενδιαφέροντος (αγροδιατροφή και τουρισμός – εστίαση),
- Διασύνδεση των στρατηγικών σχεδίων δράσης και των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο ως προς το βαθμό ενσωμάτωσης δράσεων σχετικών με την έννοια της κυκλικής οικονομίας.
- Διασύνδεση των αξόνων προώθησης δράσεων κυκλικής οικονομίας με το σύνολο των στρατηγικών σχεδίων και των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε ευρωπαϊκό, εθνικό κα περιφερειακό επίπεδο.

Η σχετική διασύνδεση έγινε ποσοτικοποιώντας το βαθμό συσχέτισης κάθε άξονα με τα αντίστοιχα περιεχόμενα κάθε θεσμικού κειμένου, άμεσα ή έμμεσα συσχετιζόμενα με την έννοια της κυκλικής οικονομίας, τα οποία κατά περίπτωση περιελάμβαναν κατηγορίες δράσεων, μέτρα προς χρηματοδότηση, ειδικούς αναπτυξιακούς στόχους και άξονες προτεραιότητας για λήψη δράσεων. Όπως αναμενόταν, οι σχετικοί άξονες ανά κλάδο ενδιαφέροντος έχουν υψηλό βαθμό διασύνδεσης με τα μελετώμενα θεσμικά κείμενα, ο οποίος «μεταφράζεται»:

- Προκειμένου για τον κλάδο αγροδιατροφής, σε λήψη δράσεων που περιλαμβάνουν:
 - ο Διαμόρφωση αλυσίδων αξίας για την αξιοποίηση υπολειμμάτων και παραπροϊόντων της παραγωγικής διαδικασίας είτε με τη μορφή παραγωγής νέων προϊόντων, είτε με τη μορφή παραγωγής πρώτων υλών για διαμόρφωση προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας.
 - ο Διαμόρφωση συνεργατικών σχηματισμών με στόχο την εξοικονόμηση ενεργειακών και υδατικών πόρων. Οι εν λόγω σχηματισμοί μπορούν να εμπεριέχουν αλυσίδες αξίας για πρώτες ύλες υπό την έννοια της αξιοποίησής τους ως μέσο ανάκτησης ενέργειας.
- Προκειμένου για τους κλάδους τουρισμού – εστίασης, σε λήψη δράσεων που περιλαμβάνουν:
 - ο Διαμόρφωση αλυσίδων αξίας για τη διαχείριση παραγόμενων αποβλήτων όπου, κατά προτεραιότητα προωθούνται οι δράσεις πρόληψης και εν συνεχεία, οι δράσεις προ-διαλογής βιοαποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών (αφορά σε υλικά – απόβλητα συσκευασίας).
 - ο Προώθηση τεχνολογικών λύσεων που σχετίζονται άμεσα με τις κτιριακές υποδομές του τουριστικού κλάδου και περιλαμβάνουν τη χρήση περιβαλλοντικά φιλικών – «πράσινων» δομικών υλικών και τεχνολογιών ΑΠΕ με σκοπό την ενεργειακή εξοικονόμηση.

**Υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης για το Σχεδιασμό Δράσεων
Επιχειρηματικότητας στον Τομέα της Κυκλικής Οικονομίας, στο Πλαίσιο της
Π.Π. 2021-2027**

- Διαμόρφωση ενός ολιστικού πλαισίου μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του «τουριστικού προϊόντος» υπό την έννοια του περιβάλλοντος μέσω του οποίου παρέχονται οι σχετικές υπηρεσίες φιλοξενίας (για τον τουρισμό) και εστίασης.

Τέλος, στο πλαίσιο της παρούσας έκθεσης που αποτελεί και επίλογο της Α' Φάσης της Υπηρεσίας «Σύμβουλος Υποστήριξης της Περιφέρειας Κρήτης για το σχεδιασμό δράσεων επιχειρηματικότητας στον τομέα της κυκλικής οικονομίας, στο πλαίσιο της Π.Π. 2021-2027», διατυπώνεται μια ανάλυση SWOT επί τη βάση χαρτογράφησης των υφιστάμενων δράσεων κυκλικότητας από τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας Κρήτης, προκειμένου να επισημανθούν οι βασικότερες παράμετροι που επιδρούν, θετικά ή αρνητικά, στη μετάβαση προς ένα κυκλικό επιχειρηματικό μοντέλο. Επίσης, παρατίθεται και ένα πλαίσιο προτάσεων σχετικά με τις στοχευμένες δράσεις που προτείνεται να υλοποιηθούν, ως αντικείμενο της Β' Φάσης της Υπηρεσίας.

1. Μεθοδολογία Ανάλυσης SWOT

Η SWOT ανάλυση (Δυνατά Σημεία – Πλεονεκτήματα: Strengths, Αδύνατα Σημεία – Μειονεκτήματα: Weaknesses, Ευκαιρίες – Opportunities και Απειλές – Threats) στοχεύει να προσδιορίσει τους κυρίαρχους και προσδιοριστικούς παράγοντες της Αναθέτουσας Αρχής και του ευρύτερου ρυθμιστικού, οικονομικού, κοινωνικού και τεχνολογικού περιβάλλοντος της, οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν την ανάπτυξη του αντικείμενου ενός επιδιωκόμενου σκοπού, στην προκειμένη περίπτωση της εφαρμογής δράσεων κυκλικής οικονομίας από τις επιχειρήσεις των κλάδων αγροδιατροφής και τουρισμού – εστίασης. Στοχεύει επίσης να καταδείξει και να οδηγήσει σε στρατηγικές κατευθύνσεις για την σύνδεση της Αναθέτουσας Αρχής με το περιβάλλον υλοποίησης του σκοπού αυτού. Συγκεκριμένα:

- Γίνεται διάγνωση και προσδιορισμός των καθοριστικών παραγόντων, ενδογενών και εξωγενών που δύναται να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά την επιτυχή ολοκλήρωση του σκοπού.
- Διαμορφώνονται κατάλληλες κατευθυντήριες στρατηγικές μέσω της διασύνδεσης του σκοπού με το περιβάλλον του που επιδιώκεται να εφαρμοστεί.

Ενδεικτικά, στο πλαίσιο της ανάλυσης SWOT εξετάζονται οι ακόλουθοι παράγοντες:

- Δυνατά – Αδύνατα Σημεία (ή εναλλακτικά Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα), τα οποία άπτονται παραμέτρων που ενδεικτικά σχετίζονται με:
 - ο Ανθρώπινους πόρους,
 - ο Εξυπηρέτηση εμπλεκόμενων,
 - ο Αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα εφαρμογής,
 - ο Απαιτήσεις σε υποδομές και παρεχόμενες υπηρεσίες,
 - ο Χρόνο και κόστος ανάπτυξης υποδομών και παροχής υπηρεσιών,
 - ο Ένταση και έκταση αλυσίδων αξίας και
 - ο Σχέσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων στις αξιακές αλυσίδες.
- Ευκαιρίες – Απειλές, που άπτονται παραμέτρων που ενδεικτικά σχετίζονται με:
 - ο Πρωτοβουλίες πολιτικής και στρατηγικής κατεύθυνσης,
 - ο Υφιστάμενο ρυθμιστικό και νομοθετικό πλαίσιο,
 - ο Οικονομικές συνθήκες,
 - ο Τεχνολογικές εξελίξεις και
 - ο Προσδοκίες εμπλεκόμενων.

Εννοιολογικά, τα βήματα που ακολουθούνται ως προαπαιτούμενα διαμόρφωσης της ανάλυσης SWOT, περιλαμβάνουν:

- Επισκόπηση του περιβάλλοντος της Αναθέτουσας Αρχής και συλλογή γενικών στοιχείων σχετικών με το αντικείμενο της ανάλυσης. Με τα στοιχεία αυτά θα διαμορφωθεί μια εικόνα των βασικών θεμάτων, που είναι δυνατόν να επιδρούν στην υλοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού.
- Στη συνέχεια, με βάση τα βασικά θέματα και προβλήματα που εντοπίστηκαν θα προσδιορισθούν, πιθανές δράσεις επίλυσης/ αντιμετώπισής τους.
- Ακολούθως, θα προσδιορισθούν οι παράμετροι (των θεμάτων ή τα θέματα), οι οποίες δεν είναι δυνατόν να ελεγχθούν από την Αναθέτουσα Αρχή και οι οποίες επηρεάζουν δυναμικά το περιβάλλον της υπό την έννοια του επιδιωκόμενου σκοπού. Από την εργασία αυτή θα προκύψουν οι ευκαιρίες και

**Υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης για το Σχεδιασμό Δράσεων
Επιχειρηματικότητας στον Τομέα της Κυκλικής Οικονομίας, στο Πλαίσιο της
Π.Π. 2021-2027**

οι απειλές για την εφαρμογή δράσεων κυκλικής οικονομίας που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον της Αναθέτουσας Αρχής.

- Στη συνέχεια, θα γίνει μία ανάλυση των παραμέτρων (των θεμάτων) που είναι εντελώς ή έστω και μερικά κάτω από τον έλεγχο της Αναθέτουσας Αρχής, οι οποίες επηρεάζουν είτε θετικά είτε αρνητικά τον επιδιωκόμενο σκοπό. Από την εργασία αυτή θα προκύψουν οι δυνατότητες και οι αδυναμίες εφαρμογής δράσεων κυκλικής οικονομίας.

Η αποτύπωση των παραμέτρων του επιδιωκόμενου σκοπού και του περιβάλλοντός του θα παρουσιαστούν σε πίνακα SWOT (δυνατοτήτων, αδυναμιών, ευκαιριών, απειλών) όπως είναι ο ακόλουθος:

	Ισχυρά Σημεία	Αδυναμίες
Ευκαιρίες	Επιταχυντικές πολιτικές	Διαρθρωτικές πολιτικές
Απειλές	Σταθεροποιητικές πολιτικές	Προληπτικές πολιτικές

Η ανάλυση θα συμπληρωθεί με δύο ακόμα βήματα ως εξής:

- Με βάση την παραπάνω ανάλυση, θα προσδιοριστούν οι δράσεις (στρατηγικές κατευθύνσεις), με τις οποίες είναι πιθανό να μειωθούν τα προβλήματα. Οι δράσεις αυτές πρέπει να προωθούν τις δυνατότητες και να μειώνουν τις αδυναμίες, με στόχο την μεγιστοποίηση των ευκαιριών και την ελαχιστοποίηση των απειλών.
- Τέλος, με βάση τα ανωτέρω και την υφιστάμενη στρατηγική της Αναθέτουσας Αρχής, θα γίνει μια αξιολόγηση της στρατηγικής αυτής, για να προσδιοριστεί αν αυτή φαίνεται να εξακολουθεί – υπό το φως των ευρημάτων της SWOT ανάλυσης – να είναι ισχυρή και αποτελεσματική.

Σημειώνεται ότι για να μειωθεί η υποκειμενικότητα στην ανάλυση αυτή, θα διαμορφωθεί εσωτερικά στην Ομάδα Έργου, μία ad hoc υπο-ομάδα συζήτησης των ευρημάτων της καθ' όλη την διάρκεια της υλοποίησης της Υπηρεσίας. Επιπλέον, τα ευρήματα θα συζητηθούν εκτεταμένα με τα στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής. Με την διαδικασία αυτή θα επιδιωχθεί και η επίτευξη σύμπραξης μεταξύ του Συμβούλου και της Αναθέτουσας Αρχής, σχετικά με τις κατευθύνσεις στρατηγικής που προκύπτουν ως αναγκαίες για την Αναθέτουσα Αρχή.

2. Ανάλυση SWOT: Κλάδος Αγροδιατροφής

Στο πλαίσιο προώθησης δράσεων κυκλικής οικονομίας, επί τη βάση των σχετικών αξόνων που προτάθηκαν με αποδέκτες επιχειρήσεις του κλάδου αγροδιατροφής, ακολουθεί ο σχετικός Πίνακας SWOT με αντικείμενο τα πλεονεκτήματα (‘δυνατά’ σημεία), τα μειονεκτήματα (‘αδύνατα’ σημεία), τις ευκαιρίες και τις απειλές – κινδύνους για τη μετάβαση σε ένα κυκλικό επιχειρηματικό μοντέλο, λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση των αποτελεσμάτων και τα σχετικά συμπεράσματα που προέκυψαν στο πλαίσιο της έκθεσης ‘Χαρτογράφηση Υφιστάμενων Δράσεων Κυκλικής Οικονομίας στην Περιφέρεια Κρήτης’.

Πίνακας 1: Ανάλυση SWOT Κλάδου Αγροδιατροφής – Πλεονεκτήματα & Μειονεκτήματα

‘Δυνατά’ Σημεία	‘Αδύνατα’ Σημεία
1. Οι επιχειρήσεις μεταποίησης τροφίμων και ποτών που δραστηριοποιούνται και στον τομέα πρωτογενούς παραγωγής, είναι εξοικειωμένες με δράσεις κυκλικής διαχείρισης αποβλήτων. 2. Υφίσταται μη κεφαλαιοποιημένη αλυσίδα αξίας για αξιοποίηση αποβλήτων ως α) πρώτη ύλη για παραγωγή στερεού καυσίμου, β) εδαφοβελτιωτικό – compost, γ) πρώτη ύλη για παραγωγή ζωοτροφών και δ) πρώτη ύλη για παραγωγή άλλου προϊόντος. 3. Οι επιχειρήσεις γνωρίζουν ότι, ορισμένες από τις ροές παραπροϊόντων έχουν συστατικά με υψηλή προστιθέμενη αξία. 4. Υφίσταται ρυθμιστικό πλαίσιο για διαχείριση βιοαποβλήτων υψηλού ρυπαντικού φορτίου (κατσίγαρος και ΖΥΠ). 5. Μεγάλη διαθεσιμότητα τεχνολογικά ‘ώριμων’ λύσεων σε ευρύ φάσμα κλίμακας εφαρμογών (scalability). 6. Υψηλή διείσδυση προμήθειας πρώτων υλών από βιολογικές καλλιέργειες ή/και ζωικό κεφάλαιο βιολογικής εκτροφής. 7. Υφίσταται σημαντικός αριθμός έργων Ε&Α σε περιφερειακό επίπεδο με χρήσιμα συμπεράσματα προς αξιοποίηση.	1. Προκειμένου για αξιοποίηση αποβλήτων προς παραγωγή πρώτων υλών σχετικά χαμηλής προστιθέμενης αξίας (εδαφοβελτιωτικό – compost και ξυλώδες βιοκαύσιμο), η διαχείριση γίνεται κατά βάση ενδο-επιχειρησιακά (δεν διαμορφώνεται αξιακή αλυσίδα με όρους εξωστρέφειας). 2. Η αξιοποίηση βιοαποβλήτων προς παραγωγή ζωοτροφών δεν συνάδει με πρότυπα πιστοποίησης ποιότητας. 3. Δεν έχουν διαμορφωθεί καθιερωμένα κριτήρια αποχαракτηρισμού αποβλήτων από αρμόδιους θεσμικούς φορείς. 4. Η οικολογική σήμανση δεν περιέχει πληροφορίες σχετικά με δράσεις κυκλικότητας ως προς την παραγωγή πρώτων υλών. 5. Υπάρχει έλλειψη τεχνογνωσίας για υιοθέτηση τεχνολογιών ‘αιχμής’ που θα παράγουν πρώτες ύλες υψηλής προστιθέμενης αξίας. 6. Μειωμένη διείσδυση των τεχνολογιών επαναχρησιμοποίησης νερού για βιομηχανική χρήση. 7. Χαμηλό ποσοστό συν-χρηματοδότησης συστημάτων περιβαλλοντικών υποδομών μέσω του Αναπτυξιακού Νόμου. 8. Ανεπάρκεια επικοινωνιακής προώθησης καλών πρακτικών σε τοπικό επίπεδο.

**Υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης για το Σχεδιασμό Δράσεων
Επιχειρηματικότητας στον Τομέα της Κυκλικής Οικονομίας, στο Πλαίσιο της
Π.Π. 2021-2027**

‘Δυνατά’ Σημεία	‘Αδύνατα’ Σημεία
8. Υψηλό βιοτικό επίπεδο εμπλεκόμενων που ευνοεί μετάβαση σε εναλλακτικά επιχειρηματικά μοντέλα που βασίζονται σε δράσεις κυκλικότητας.	9. Ανεπάρκεια τεχνοοικονομικής τεκμηρίωσης για την ωφέλεια υιοθέτησης ΤΠΕ λόγω μη καθετοποιημένης γνώσης βιομηχανιών διεργασιών.
9. Η λήψη δράσεων κυκλικότητας έχει μειωμένη εξάρτηση από το κύριο εμπορεύσιμο προϊόν (χαμηλό επιχειρηματικό ρίσκο) και μπορεί να υλοποιηθεί παράπλευρα.	10. Δεν υφίστανται καθετοποιημένα ποιοτικά πρότυπα για δευτερογενείς πρώτες ύλες.
	11. Η προσήλωση στη μείωση του λειτουργικού κόστους παραμένει επικρατέστερη έναντι του «επιχειρείν».

Πίνακας 2: Ανάλυση SWOT Κλάδου Αγροδιατροφής – Ευκαιρίες Μετάβασης & Περιορισμοί

Ευκαιρίες	Απειλές
1. Η διαχείριση των αποβλήτων – υπολειμμάτων πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα προϊόντων αγροδιατροφής προς παραγωγή πρώτων υλών υψηλής προστιθέμενης αξίας προβλέπεται με σημαντικό βαθμό λεπτομέρειας σε σειρά εθνικών και περιφερειακών σχεδίων δράσης (ΕΣΕΚ, ΣΣ ΚΑΠ, RIS3 Κρήτης και ΠΕΣΔΑ Κρήτης).	1. Το ΤΠΑ ΥΠΕΝ προωθεί μονοδιάστατα την ενεργειακή αξιοποίηση ΓΚΤ.
2. Υψηλό δυναμικό αξιοποίησης της γεωργικής βιομάζας.	2. Έλλειψη κουλτούρας διαμόρφωσης συνεργατικών δομών για αξιοποίηση αποβλήτων.
3. Θεσμικές ρυθμίσεις και ισχυρά κίνητρα για την διευκόλυνση της εγκατάστασης ΑΠΕ (περιλαμβάνεται η αξιοποίηση βιο-μεθανίου).	3. Η ανυπαρξία διαμόρφωσης κεφαλαιοποιημένης αξιακής αλυσίδας καθιστά τεχνοοικονομικά ασύμφορη τη διαμόρφωση δικτύου συλλογής – μεταφοράς βιοαποβλήτων.
4. Επίκειται η ενσωμάτωση γεωργών και κτηνοτρόφων στο ΗΜΑ.	4. Υπο-στελέχωση προσωπικού Κλιμακίων Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος
5. Ωριμο αναπτυξιακό πλαίσιο για λήψη στοχευμένων δράσεων προώθησης κυκλικής οικονομίας.	5. Μη επικαιροποιημένος κατάλογος ορθών γεωργικών πρακτικών στη διαχείριση ΓΚΤ.
5. Προώθηση δομών συνεργατικής οικονομίας.	6. Αυξημένος διαχειριστικός φόρτος για ενσωμάτωση τεχνολογίας περιβαλλοντικών υποδομών από επιχειρήσεις (απαιτείται τροποποίηση ΑΕΠΟ και άδειας λειτουργίας).
6. Δυνατότητες χρηματοδότησης δράσεων κυκλικής οικονομίας μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης του ΕΣΠΑ 2021-2027.	7. Υψηλό κόστος μονάδων βιοαερίου συγκριτικά με την επενδυτική ισχύ των βιομηχανιών.
7. Οι βιομηχανίες μεταποίησης τροφίμων και ποτών αποτελούν κρίσιμο κρίκο και καταλύτη δράσεων	8. Η ένταση ενίσχυσης απαιτεί τεκμηρίωση από μη διαμορφωμένες αξιακές αλυσίδες.
	9. Ασαφές πλαίσιο δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για

**Υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης για το Σχεδιασμό Δράσεων
Επιχειρηματικότητας στον Τομέα της Κυκλικής Οικονομίας, στο Πλαίσιο της
Π.Π. 2021-2027**

Ευκαιρίες	Απειλές
κυκλικότητας στον κλάδο αγροδιατροφής. 8. Υφίσταται ερευνητικό προσωπικό υψηλής επιστημονικής εξειδίκευσης.	αποτελέσματα συν-χρηματοδοτούμενων έργων E&A. 10. Ασυνέχεια μεταξύ επιχειρηματικής ωφέλειας και υιοθέτησης καινοτομίας ή έστω, τεχνολογιών ‘αιχμής’. 11. Ανυπαρξία πολιτικών για θέσπιση κινήτρων απορρόφησης δευτερογενών πρώτων υλών από επιχειρήσεις. 12. Ανυπαρξία εγχώριων χρηματοδοτικών εργαλείων για ‘ωρίμανση’ επιτευγμάτων E&A και διασύνδεσή τους με την παραγωγή.

3. Ανάλυση SWOT: Κλάδοι Τουρισμού – Εστίασης

Στο πλαίσιο προώθησης δράσεων κυκλικής οικονομίας, επί τη βάση των σχετικών αξόνων που προτάθηκαν με αποδέκτες επιχειρήσεις των κλάδων τουρισμού – εστίασης, ακολουθεί ο σχετικός Πίνακας SWOT με αντικείμενο τα πλεονεκτήματα (‘δυνατά’ σημεία), τα μειονεκτήματα (‘αδύνατα’ σημεία), τις ευκαιρίες και τις απειλές – κινδύνους για τη μετάβαση σε ένα κυκλικό επιχειρηματικό μοντέλο, λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση των αποτελεσμάτων και τα σχετικά συμπεράσματα που προέκυψαν στο πλαίσιο της έκθεσης ‘Χαρτογράφηση Υφιστάμενων Δράσεων Κυκλικής Οικονομίας στην Περιφέρεια Κρήτης’.

Πίνακας 3: Ανάλυση SWOT Κλάδων Τουρισμού & Εστίασης – Πλεονεκτήματα & Μειονεκτήματα

‘Δυνατά’ Σημεία	‘Αδύνατα’ Σημεία
- Υφίστανται εν ισχύ νομοθετικές ρυθμίσεις που ευνοούν (και υποχρεώνουν) την προ-διαλογή βιοαποβλήτων και ανακυκλωσίων. - Υψηλό μορφωτικό επίπεδο και εξωστρέφεια του προσωπικού των επιχειρήσεων στον τουρισμό. - Διαπιστώθηκε κουλτούρα κοινωνικής αλληλεγγύης μέσω δωρεάς περίσσειας τροφίμων ή/και αποσυρόμενου – περιττού εξοπλισμού. - Προκειμένου για προμήθεια εξοπλισμού και αναλωσίμων που συνθέτουν το περιβάλλον παροχής της τουριστικής υπηρεσίας, υπάρχει πλήρης πιστοποίηση βάσει ποιοτικών προτύπων. - Διαπιστώθηκε υψηλός δείκτης συμμόρφωσης με δράσεις προ-διαλογής βιοαποβλήτων και ανακυκλωσίων από τις επιχειρήσεις του κλάδου. - Υπάρχει πληθώρα ‘ώριμων’ τεχνολογικών λύσεων για εξοικονόμηση ενεργειακών και υδατικών πόρων. - Υπάρχει πληθώρα δομικών υλικών (μεταξύ αυτών και εφαρμογών μόνωσης) που διέπονται από τις αρχές του οικολογικού σχεδιασμού. - Θέσπιση χρηματοοικονομικών κινήτρων μέσω εφαρμογής συστημάτων PAYT.	- Η ερμηνεία της κυκλικής οικονομίας για τον κλάδο τουρισμού είναι δυσδιάκριτη. - Δεν έχουν θεσπιστεί κριτήρια κυκλικότητας σε δομικά υλικά. - Υπάρχει ασυνέχεια μεταξύ οικολογικού σχεδιασμού εξοπλισμού, προϊόντων και αναλωσίμων που προμηθεύεται ο τουριστικός κλάδος και επιχειρηματικής ωφέλειας από τις εν λόγω προμήθειες. - Χαμηλός βαθμός εξοικείωσης με εφαρμογές ΤΠΕ για έλεγχο και παρακολούθησης ενεργειακών καταναλώσεων κτιριακών υποδομών. - Δεν υφίσταται κατάλογος κριτηρίων κυκλικότητας ως προς τον κύκλο ζωής των δομικών υλικών. - Υπάρχει ασυνέχεια μεταξύ επιχειρηματικής ωφέλειας και εφαρμογής συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης. - Χαμηλή συμβολή των επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου σε έργα Ε&Α. - Η υψηλή ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών δεν συνδυάζεται απαραίτητα με την προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα για μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα.

**Υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης για το Σχεδιασμό Δράσεων
Επιχειρηματικότητας στον Τομέα της Κυκλικής Οικονομίας, στο Πλαίσιο της
Π.Π. 2021-2027**

Πίνακας 4: Ανάλυση SWOT Κλάδων Τουρισμού & Εστίασης – Ευκαιρίες Μετάβασης & Περιορισμοί

Ευκαιρίες	Απειλές
1. Η προώθηση δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας για κτιριακές υποδομές αποτελεί προτεραιότητα των εθνικών σχεδίων δράσης για τον τουρισμό, του ΕΣΕΚ. 2. Η RIS3 Κρήτης προβλέπει ιδιαίτερο θεματικό άξονα δράσεων για τον τουριστικό κλάδο. 3. Ο τουριστικός κλάδος έχει αυξημένες δυνατότητες προβολής δράσεων κυκλικότητας λόγω εξωστρέφειας και λόγω προτεραιοποίησης πολιτικών (αποτελεί τη «βαριά βιομηχανία» της χώρας). 4. Το στρατηγικό σχέδιο δράσης για τον τουρισμό υιοθετεί ολιστικές προσεγγίσεις ως προς την κυκλικότητα του παρεχόμενου «τουριστικού προϊόντος». 5. Υψηλός βαθμός εξοικείωσης με εφαρμογές εξοικονόμησης νερού. 6. Δυνατότητες ενίσχυσης της καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στον τουρισμό, καθώς και βελτίωσης και ανάπτυξης τουριστικών υποδομών και υπηρεσιών αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία (ΕΣΠΑ 2021-2027, ΕΠΑ 2021-2025, InvestEU, Ταμείο Ανάκαμψης, Πράσινο Ταμείο, κ.λπ.). 7. Υπάρχει σημαντικό περιθώριο για παρεμβάσεις βιοκλιματικού χαρακτήρα σε κτιριακές υποδομές τουριστικών καταλυμάτων. 8. Υπάρχει σημαντικό ενδιαφέρον για περιβαλλοντική πιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών. 9. Το θεσμικό πλαίσιο βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης κτιρίων δημιουργεί ισχυρή ζήτηση για βιοκλιματικές παρεμβάσεις.	1. Η εφαρμογή δράσεων κυκλικότητας με αποδέκτη τον τουριστικό κλάδο προϋποθέτει τη συμμετοχή παραγωγικών – κατασκευαστικών κλάδων που συνδέονται έμμεσα με το «τουριστικό προϊόν». 2. Η υιοθέτηση «πράσινων» και «κυκλικών» δομικών παρεμβάσεων σε κτιριακές υποδομές ενδεχομένως επιβαρύνει το επενδυτικό κόστος συγκριτικά με υφιστάμενες – συμβατικές λύσεις. 3. Η μονοδιάστατη θεώρηση της κυκλικότητας ως εξοικονόμηση ενέργειας. 4. Δεν υπάρχει ποιοτική και ποσοτική διασύνδεση της βιωσιμότητας του «τουριστικού προϊόντος» και των περιβαλλοντικών επιδόσεων του προϊόντος αυτού. 5. Οι επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου δεν είναι υπόχρεες καταχώρησης στοιχείων παραγόμενων αποβλήτων στο ΗΜΑ. 6. Το παρεχόμενο «τουριστικό προϊόν» συχνά διαμορφώνεται από το προφίλ των επισκεπτών το οποίο δεν ταυτίζεται απαραίτητα με την υιοθέτηση περιβαλλοντικά φιλικών προσεγγίσεων ως προς τη χρήση εξοπλισμού, αναλωσίμων κ.λπ. 7. Ανεπάρκεια δικτύου αξιοποίησης αποβλήτων δομικών υλικών και επαν-εισαγωγής τους στον οικονομικό κύκλο ζωής ως δευτερογενείς πρώτες ύλες.

4. Προτάσεις Υλοποίησης Β' Φάσης

Κατόπιν επισκόπησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας Κρήτης σχετικά με τους κλάδους αγροδιατροφής και τουρισμού – εστίασης, στο πλαίσιο προώθησης δράσεων κυκλικής οικονομίας, ακολουθούν ορισμένες κωδικοποιημένες προτάσεις για την υλοποίηση της Β' Φάσης της Υπηρεσίας «Σύμβουλος Υποστήριξης της Περιφέρειας Κρήτης για το σχεδιασμό δράσεων επιχειρηματικότητας στον τομέα της κυκλικής οικονομίας, στο πλαίσιο της Π.Π. 2021-2027», χωριστά για κάθε κλάδο ενδιαφέροντος.

4.1 Κλάδος Αγροδιατροφής

Ειδικότερα για τον κλάδο αγροδιατροφής και ως προς τη διασύνδεση με τις αντίστοιχες επιχειρήσεις προτείνονται τα ακόλουθα:

- Διαβούλευση με επιχειρήσεις του κλάδου και κατά προτεραιότητα, με εκείνες όπου α) συμμετείχαν στη σχετική έρευνα χαρτογράφησης και β) εφαρμόζουν – έστω και άτυπα – δράσεις κυκλικής οικονομίας. Αντικείμενο της διαβούλευσης προτείνεται να είναι η διάχυση των αξόνων προώθησης δράσεων κυκλικής οικονομίας και η αναλυτικότερη καταγραφή καθετοποιημένων αναγκών ανά υπο-κλάδο μεταποίησης τροφίμων και ποτών.
- Διερεύνηση (θεσμικών, λειτουργικών, επιχειρησιακών κ.λπ.) κενών για προ-επιλεγμένους υπο-κλάδους μεταποίησης τροφίμων και ποτών, ως προς τη μετάβαση σε επιχειρηματικό μοντέλο κυκλικότητας, μέσα από τη διαμόρφωση συνεργειών.
- Διαμόρφωση κατευθύνσεων υλοποίησης πρόσκλησης αιτήσεων ενίσχυσης με αντικείμενο τη συν-χρηματοδότηση δράσεων κυκλικής οικονομίας από υπο-κλάδους ενδιαφέροντος, με στόχο την ανάδειξη καλών πρακτικών ως παραδείγματα εφαρμογής δράσεων κυκλικής οικονομίας.

4.2 Κλάδοι Τουρισμού – Εστίασης

Προκειμένου για τους κλάδους τουρισμού – εστίασης και ως προς τη διασύνδεση με τις αντίστοιχες επιχειρήσεις προτείνονται τα ακόλουθα:

- Διαβούλευση με επιχειρήσεις των κλάδων ενδιαφέροντος και κατά προτεραιότητα, με εκείνες όπου α) συμμετείχαν στη σχετική έρευνα χαρτογράφησης και β) εφαρμόζουν περιβαλλοντικά φιλικές προσεγγίσεις σε ζητήματα πρόληψης παραγωγής αποβλήτων, εξοικονόμησης ενέργειας μέσω ΑΠΕ και εξοικονόμησης υδατικών πόρων. Αντικείμενο της διαβούλευσης προτείνεται να είναι η διάχυση των αξόνων προώθησης δράσεων κυκλικής οικονομίας και η αναλυτικότερη καταγραφή καθετοποιημένων αναγκών από τις επιχειρήσεις
- Διαμόρφωση συνεργειών με κατασκευαστικών ή/και άλλων – διασυνδεδεμένων με τον τουρισμό – κλάδων που αποτελούν προμηθευτές εξοπλισμού και αναλωσίμων των τουριστικών επιχειρήσεων.
- Διαμόρφωση κατευθύνσεων υλοποίησης πρόσκλησης αιτήσεων ενίσχυσης με αντικείμενο τη συν-χρηματοδότηση δράσεων κυκλικής οικονομίας από τουριστικές επιχειρήσεις, με στόχο την ανάδειξη καλών πρακτικών ως παραδείγματα εφαρμογής δράσεων κυκλικής οικονομίας.

